

Piotr Daszkiewicz*, Philippe Edel**

* Muséum national d'Histoire Naturelle

** Union Internationale des Alsaciens

**KORESPONDENCJA LUDWIKA HENRYKA BOJANUSA (1776-1827)
W ARCHWACH FIRMY MERCK W DARMSTADT**

W trakcie prac nad biografią L.H. Bojanusa autorzy natrafili na szereg nieznanych wcześniej dokumentów. Niekiedy te związane z historią polskiej nauki dokumenty przechowywane są w niespodziewanych miejscach, rzadko przyciągających uwagę historyków nauki. Część korespondencji alzackiego uczonego jest własnością grupy farmaceutycznej Merck i znajduje się w archiwach firmy w Darmstadt. Wnuczka siostry Bojanusa, Emmy Melanie Eigenbrodt (1862-1948) poślubiła Christopha Ludwiga Mercka (1854-1913), chemika i przemysłowca. Wtedy dokumenty rodzinne Bojanusa trafiły do firmy w Darmstadt.

Wśród tych dokumentów przechowywane są trzy napisane po polsku listy wysłane z Wilna. Odzwierciedlają one ważne etapy życia i pracy wileńskiego profesora: wydanie najważniejszej zapewne publikacji Bojanusa *Anatome Testudinis* i przesłanie egzemplarza carowi, opracowanie modelu wojskowego tornistra, przedłużenie urlopu zdrowotnego i wyjazd z Wilna do Niemiec. Poniżej treść dwóch listów księcia Adama Czartoryskiego, pełniącego wówczas funkcję kuratora w Wilnie i list Wacława Pelikana, rektora Uniwersytetu Wileńskiego.

List 1

Papier listowy z wydrukowanym nagłówkiem „Ministerium Spraw Duchowych i Narodowego Oświecenia. Departament Narodowego Oświecenia. Kurator Wileńskiego Szkół Wydziału. N.° 329. Dnia 28 Miesiąca Kwietnia 1822 Roku w Wilnie”

Do Rady Stanu Profesora Bojanusa.

Minister spraw Duchownych i Oświecenia narodowego uwiadomił mię pi-
smem swoim pod dniem 17 tego Miesiąca, iż odebrał postany mu ode mnie
exemplarz dzieła Wielmożnego Pana pod tytułem anatome testudinis Europea
przeznaczony dla Najiaśniejszego Cesarza Jmci, i że przy pierwszej dogodnej
okazyi nie omieszka złożyć go Monarsze. Co do pierwszego exemplarza tegoż
dzieła któren niebył zupełny, Minister zwrocił mi go i ten przy niniejszym piś-
mie Wielmożnemu Panu odsyłam.

Czartoryski

List 2

Papier listowy z wydrukowanym nagłówkiem „Ministerium Spraw Duchowych
i Narodowego Oświecenia. Departament Narodowego Oświecenia. Kurator Wileń-
skiego Szkół Wydziału. N.° 395. Dnia 12 Miesiąca Maia 1822 Roku w Wilnie”

Do Rady Stanu Profesora Weterynaryi i Kawalera Boianusa.

Jego Imperatorska Wysokość Xiążę Mikołaj dnia 10 Maia r.b. pod N. 673 wi-
domił mię iż wedle uwiadomienia Naczelnika Głównego Sztabu Jego Impera-
torskiey Mości N.596 Najiaśniejszy Pan chce widzieć za przyjazdem swoim
do Wilna modele wynalezionego przez Wielmożnego Pana nowego kształtu
tornistra o czem dla niezwłóznego przygotowania kilku takich modeliów śpie-
szę Wielmożnego Pana zawiadomić.

Czartoryski

List 3

Jaśnie Wielmożny Mości Dobrodzieju

J.W. Kurator wydziału naukowego wileńskiego w zaleceniu z. d. 8 paździer. R.
b. za N° 1221 uwiadomił, że na przedstawienie J.W. Ministra Oświecenia Na-
rodowego Cesarz Jegomość Naywyżey zezwolić raczył na przedłużenie pobytu
J.W. Pana za granicą dla poratowania zdrowia ieszcze na rok ieden z zachowa-
niem pobieranej przez Pana pensyi.

O takowey Naywyższej Woli uwiadamiając J.W. Pana i szczerze mu życząc
polepszenia stanu zdrowia, mam honor z [nieczytelne słowo]...uszanowaniem

Wielmożnego Pana Dobrodzieja 18/20 października 1825 Wilno adresowany
do Bojanusa radcy stanu i profesora

Pieczęć Uniwersytetu i n° 845